

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY



SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
belső farkasutczában 81 szám alatt.

Megjelen e lap hetenkint négyszer u. m. vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton.
Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr., negyedszor 4 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

KIADÓ-HIVATAL:
Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, február 7-kén 1862.

(D) Nehéz állapotnak lehet azt mondani, midőn egy ország egyik részében szabadon alkudozzák el testületileg az ország és intézményeit, míg a másik felében még a szabad véleménynek sincs tere, mely által azt a mit védeni minden honfi köteles, nyíltan védhessék.

Míg a magyar megyék s székely székek alkotmányos képviselője elnémult, s a még fennhagyott városi képviselők is el vannak zárva attól, hogy közjogi kérdésekhez szóljanak, addig a szász universitas bizottmánya egyenest a legislatio körébe vágva készít terveket Erdély újraszervezéséről, politikai felosztásáról, országgyűléséről. És pedig készít oly terveket, melyek nem e haza régi intézményein alapszanak, melyek nem azon jogokat védik, melyeknek védelmére az unionis juramentumnál fogva a magyar, székely és szász egyiránt köteles.

Ha a románok petitioikban adtak be terveket, melyek és intézményeinket eltértek, talán menthetőbb; ők nem élvezték nemzetileg ez ország és alkotmányát, nem voltak fölésküve és jogainak alkotmányos védelmére; de azt valóban fájva nézzük, ha egyik régi és alkotmányos nemzet hivatalos bizottmánya Erdélyország sorsa felett oly terveket készít, melyek sértik és ignorálják történelmi jogainkat, másfelől pedig éppen ezen jogok iránt méltánytalabbak mint maga az osztrák miniszterium, habár ez utóbbinak nyílt programja a lehető legszorosabb egységet létesíteni a birodalomban.

A szász nemzeti universitas hetes bizottmánya a nemzeti jogegyenlőség átvitelére dolgozott projectumában egy sereg indítványt tesz, mely nagyobb részint ellenkezik az ország mindazon közjogi törvényeivel, s a bennlakó nemzetek mindazon jogával, melyeknek védelmére a nemes szász nemzet még élő tagjai az unionis eskü által köteleztettek. Alább közöljük ezen munkát kivonatát; itt csak egy pár észrevétellel szorítokunk.

Ezen bizottmányi munkálatnak mindjárt a legelső pontja így szól:

1. „Az erdélyi nagyfejedelemség, valamint most az, ugy ez után is marad önálló, s minden más országtól független alkatrésze az elválaszthatatlan s feloszthatatlan Ausztriának.”

Ez a munkálat első pontja, és mi hivatkozhatunk az ausztriai diplomácia minden okmányaira, Ő Felsége legutóbbi intézményeire, a bécsi napi sajtó működésére, eszméire, egy szóval mindenre a mi 1848 előtt és 1860 october 20-kán innen történt, miután Ő Felsége a magyar királyi korona autonómiáját visszaállítani parancsolta, hogy ennyire sem az uralkodás, sem a miniszterium, sem az ausztriai sajtó nem ment még.

Mindenütt és mindenki által el van ismerve, hogy Erdély a magyar királyi koronához tartozik; hogy ez annak jogán szállott nem Ausztriára, hanem az osztrák császári házra; hogy ez a trónkövetkezés rendében a magyar királyi korona jogát bírja. Ha elfeledjük a Ferdinánd és Zápolya közötti harczok utáni tractatusokat, Isabellával, Báthori István, Zsigmonddal, Gáborral, Bethlennel és Bocskai-val való kötések, szóval minden kötetést, mely Erdély és az ausztriai ház közt kötöttett egész a leopoldi oklevél, a pragmatica sanctioig, az 1791-ki, s végre az 1848-iki országgyűlések határozatáig, hol sohasem találjuk semmi nyomát annak, hogy Erdély a magyar királyi koronához tartozó ország megszünt volna lenni, s valaha Ausztria közvetlen tartománya gyanánt tekintett volna: csak a legutóbbi intézkedéseket vegyük fel, s még a pénzügyminiszterium is Erdélyt a magyar korona országaihoz számítja; dacára annak, hogy éppen a pénz- és hadügy az, melyben a bécsi kormány leginkább ragaszkodik a lehető központositáshoz. De jozan észszel, s a legfelületesebb jogtörténelmi ismerettel, senki is Erdélyt máshová nem számíthatja; mert annak, a ki megkísértené azt, száz meg száz diplomáciai okmányt lehet fölmutatni, melyek bőven bizonyíthatják felfogá-

sának alaptalanságát; sőt a közélet maga annyira meghazudtolja őt, hogy félszeg felfogásához kétség sem férhet.

Ugyan ha Erdély nem tartozott volna a magyar királysághoz mindörökké, tehát melyik királysághoz tartozott? Talán a lengyel vagy cseh királysághoz? Avagy tán Erdély maga volt valaha királyság? Mert hisz maga ezen szász bizottmányi operatum sok helyütt hivatkozik királyi leiratokra, miért nem hívják ezeket császári vagy nagyfejedelmi leiratoknak? A királyi tábla, királyi kormánysszék; miért nem császári tábla, császári törvényszék? A szebeni királybíró miért nem császáribíró? Honnan ragadt kérdjük minden dicasteriumunkra, minden hivatalainkra a királyi mellekezm? Minő királysága jogán adta a fölséges uralkodó ház hozzánk királyi leiratait? melyek soha az utóbbi évtizedig nem nevezettek sem császári, sem nagyfejedelmi leiratoknak?

Jól tudja a gyermek is hogyan hasonlott meg Zápolya korában az addig egy magyar királyság, s hogyan elégtetett ki végre Zápolya családja az erdélyi részekkel, melyekhez azóta a magyar királyi választott Habsburgház jogát mindig fenntartotta. Jól tudjuk hogyan lett vége e külön szakadásnak, hogyan tért vissza Erdély a magyar királyi korona alá, országos autonómiájának fenntartása mellett.

Ha azt mondaná a hetes bizottmány, hogy a szorosabb uniót felbontani kívánja, s óhajtja hogy ez ország az azelőtti viszonyba helyeztessék vissza, ezt értenők, ámbar e véleményben is egy hozott törvény megsértését látnók; de hogy azon tant állítsa fel, hogy Erdély közvetlenül tartozik Ausztriához éppen akkor, mikor Ő Felsége is az oct. 20-ki diploma mellett kiadott királyi leveleiben még magát az unio kérdését is csak felfüggesztettnek, de nem megsemmisítettnek nyilvánítja, ezt valóban nem érthetjük. Erdély ha csak önálló része maradna is a magyarkirályságnak a minő régen volt, mégis ezáltal a legfontosabb állami jogot bírja, melyet egy nemzettörödének, talán nemzetiségi vonzalomból feláldoznia nem szabad. A magyar király levén Erdély nagyfejedelme, a pragmatica sanctio szerint megállított örökösödés kérdése az osztrák örökös tartományok közt, s közöttünk különböző, továbbá Erdély mint autonómiával bíró ország is, a minő volt a separatio után 1848-ig, de a magyar királyság tagja levén, jelen és jövő sorsa felett a magyar királyság összesakarattja és joga ellen dönteni nem lehet; és jöhet idő, hogy e jogállapot épp oly fontos életkérdés lehet a szász nemzetre, mint mindnyájunkra nézve. Látjuk mi az apró országok sorsa a hódító hatalmak tervei között, s ha egyszer a történelmi jogokat feladtuk, ha az események problemaivá tettük hazánk sorsát.

Mi nem esodálkozunk a szász nemzet buzgalmán Ausztria mellett, a német nemzetiség reájok nézve mindent biztosítana; de mint alkotmányos és történelmi nemzetiségtől megvárnök, hogy ne ágyuzzanak éppen ő össze a történelem bástyáit, a mely most minket véd, de jöhet idő, hogy az uralkodó házat is védnie kell; megvárhatnök, hogy ne legyenek osztrákokabbak az osztrákoknál, kik a mostani suffrage universeles caesarismus tervei ellenében nagyon is kezdik átlátni a történelmi jogalapok fontosságát, s éppen nem arra töreknek már, hogy a magyar királyság történelmi jogai helyére egy tabula rasát állítsanak; de minden intentiójuk csak odamegy: ugy állítani vissza ez alapjogokat, hogy a közös birodalmon nehogy túlerősödjék, és külön czélokot tűzzön maga elébe a magyar királyság.

Mi részünkről óvakodunk azon felfogás ellen, hogy Erdély a magyar királyságtól külön álladalmi basisra lökessék át. Hová dől el a szorosabb unio kérdése? azt nem tudjuk, e részben jogérzetünköl kifolyó nézeteinket elégszer kimondottuk; de az történelmi tény, hogy Erdély habár 1848-ig a separatio után nem volt szorosan egyesülve Magyarországgal, de mindig a magyar korona kiegészítő részét képezte; a magyar király megkoronázása szolgált

alkalmul a leopoldi kötelevél mindannyiszori újbóli kiadásának; a koronázás volt az erdélyi fejedelem beigtatásának első actusa, s az erdélyi nagyfejedlem személye a magyar király személyével mindig egy vala, miután külön fejedelmek lenni megszűntek.

Az universitas hetes bizottmányának octroyáló munkálatát im itt alább közöljük. Nem kedvez az idő arra most, hogy az ott kifejtett nézetek ellen általában síkra szálljunk; de csakugyan kívánnók azt, hogyha mi nem küzdhetünk, mások is várjanak az uralkodástól, s ne tervelgessenek és jogaik rovására.

Szász nemzeti gyűlés.

A követek N. Szebenben összegyűlven, a szász nemzeti gyűlés első ülését (ez újabb időszak szerint) folyó február hó 3-kán tartá.

Az ideiglenes comes a követekhez intézett beszéddel megnyitván az ülést, felolvastatt a „hetes bizottság” munkálata és ezen bizottság egyik tagjának külön véleménye.

Ezen „hetes bizottság” a sz. n. gyűlés múlt évi december 14-én tartott ülésében a maga kebeléből nevezte ki, hogy a nemzeti jogegyenlőség gyakorlati átvitelének módjáról készítsen előterjesztvényt.

És a hetes bizottság teljesíté küldetését, még pedig ugy, hogy (a miot magában a jelentésben ki van fejezve) „saját feladatának batárait is átlépte” a kérdést nemcsak a szász területet illetőleg tárgyalván.

A hetes bizottság, jöllehet kiküldetését nem egy „erdélyi országgyűlés”-től, hanem csak a szász nemzet gyűlésétől nyerte, mégis ösztönözve érezte magát a kiűzött kérdés batárain átlépve, az államjogi élet minden téreire kiszállani, s kisebb rangu tulajdonképpeni feladatának megoldása helyett, jogkörén egészen kívül, avál foglalkozott, hogy inkább azon „alapelveket” állapítsa meg, melyeket a politikai egyensúly helyreállítására nézve Erdély rendi nemzetei közt irányadóknak tart.

A bizottság munkálata tehát több mint egyszerű megoldása a reabizott feladatnak, s ebben nem kevesebb javaslatot, mint az, hogy a szász nemzeti gyűlés miondja ki határozottan, miszerint:

„A szász nemzeti gyűlés az 1860 oct. 20-i császári diplomát, s az 1861 febr. 26-ki állam-alaptörvényt a birodalmi képviselőtről, az erdélyi nagyfejedelemség közjogára nézve is szükségessé vált új szervezés alapjául tekintti, s maga részéről oda fog batni, hogy Erdély alkotmányának kérdése ugyanazon alapokon, a törvényhozás útján békés megoldáshoz vezetessék.”

E czélból a hetes bizottság következő alapelvek elismerését tartja szükségesnek:

1. „Az erdélyi nagyfejedelemség most és mindörökké önálló, minden más országtól független, s az osztrák birodalomnak elválaszthatatlan és megoszthatatlan alkatrésze.”

2. Az 1860 oct. 20-ki diploma és 1861-ki febr. 26-ki állam-alaptörvény által adott új alap és Erdélynek az osztrák birodalom többi országaival való eddigi államjogi állására nézve ajánlott változás: az országfejedelem önkényes határozatán és az országeképiselet beleegyezésén nyugvó tovább fejlesztése az 1861 dec. 4-iki leopoldi diploma és az erdélyi rendek részéről a pragmatica sanctionnak 1722 márczius 30-kán történt elfogadása által szorosabbra fűzött államjogi viszonyoknak, mely csak alkotmányszerűtőn az az, a reichsrathban és reichsrath által megváltoztatható.

3. Minden oly ügyekre nézve, melyek nem tartattak fenn alkotmányszerűleg a birodalmi képviselőt számára, Erdély tovább is gyakorolja önálló képviselői és törvényhozási jogát az 1791: VII. t.-cikk értelmében.

4. A nemesség kiváltságos állásának, s az urbéri viszonyok megszüntetésével érvényre emelt személyes jogegyenlőség és minden osztályok közös kötelezettségének elve érintetlen; minél fogva a képviselőt csak a lakosság érdekei alapján szervezendő.

5. A bevett vallások egyházi autonómiája és teljes jogegyenlősége, kiterjesztve a görög-egyesült és görög-nemegyesült vallásra is, az eddigi erdélyi államjogi viszonyok mintájára továbbra is fentartandó.

6. A közigazgatási és bírósági hivatalok fizetéseit általában, s különösen a szász hatósági körökben is, valaméddig Erdély a többi osztrák tartományok módjára fizeti az adót, az államkincstár fedezi azon mértékben, a mint ez a birodalom többi országaiban történik.

7. A román nemzet tömege (Gesamtheit) rendi nemzetnek önépélyesen elismerendő, s mint olyan a többi nemzetekkel egyenlő jogot élvez.

Ezen utóbbi alapelv gyakorlati kivitelének érdekében a „hetes bizottság” indítványozza, hogy a szász nemzeti gyűlés mondja ki határozatilag, miszerint kész lenne nemzetiség szerinti közigazgatási területek alkotására közreműködni; de csak azon multhatatlan feltétel alatt, hogy azon szász községek, a melyek nincsenek a szász nemzet municipális rendszeréhez fűzve, egyszersmind okvetlenül bekebelezessenek ide.

Bukarest, január 28-án, 1862.

Koos Ferencz.

Szerdán, január 29-én szorgalmas fiatal színésznőnk Lukácsné jutalmára itt először adatott: „Rosz világban élnék” egy felvonásos vigjátékoska K. Papp Miklóstól; egyike azon kísérleteknek, melyek a távólról se nevezhetők sikerülteknek, de azon reményre jogosíthatnak, hogy a szerző további kísérleteivel dicsegetes munkásságának e téren tán élvezhetőbb gyümölcsét fogja idővel bemutatni. Semmi se könnyebb, mint egy 1 felvonásos vigjátékot írni, de alig van valami nehezebb, mint egy felvonásban jó vigjátékot írni. Ritka valami is az nemcsak a magyar, hanem az egész világírodalomban, s fiatal íróink, nézetem szerint, gonosz csálódásban ringatják magukat, midőn a színműirodalmi téren az első kísérlet sikerét könnyebben biztosítottak hiszik azáltal, ha ily szűk formában teremtek meg elmeszülendőjüket. Már magában a tárgy megválasz-

tása, s mindennekfelett annak kezelése bizonyos mesteri avatottságot igényel, mely az okvetetlen szűkséges elemeket arányos adagokban legyen képes fölvenni s a legteljemenyesebben beilleszteni, hogy az egyes részek egy organikus működéshez alkalmasan minden nyomorékság nélkül. Egy szál húr a hegedűn csekély tér, s annak befutása könnyebbnek látszik az avatlanok előtt, mégis Paganini óta egy hegedűművészesnek se jutott eszébe első fellépéskor csak egy húrton játszani. Oka az, hogy a zenészet terén az újabb nemzedék szintugy, mint a régi, csak saját műeszközének hosszas tanulmányozása, csak választott terének teljes megismerése után szokta első lépését megtenni. Minden hasonlat sántít, azt tartja a példabeszéd; s én nem is akarom állítani, hogy 1. felvonásos vigjátékot írni oly hallatlan vakmerőség, mint a minőt Paganini a zenészetben követett el, s tett történelmi emléktíve. De annyi bizonyos, hogy mióta némely francia írók a szimuliródmalt, ugyazólva, gyári üzlettel aljasították, ennek majd mindentől, s fájdalom, nálunk is érezhető az a rossz hatása, hogy a szellemi szerencsepróbálás ezen terén fiatal íróink igen gyakran tesznek vakmerő lépést bámulatos csekély tanulmány után, tér- és önismeret nélkül, a mi nem kevésbé hasonlít azon újdonságokhoz, a hol csekély vagy éppen semmi idővel a milliónyos nyeresémen dicősségre spekulálnak. A szellemi agitáció ezen vizsgálódás divatja ellen, mely a nemzeti legzsebb tökéjét, a valódi nemzeti műveltség érdekeit szokta fenyegetni, nem lehet elég keserűen kikelni, már csak azért is, mert nem egy jóra való fiatal tehetséget csalt eddig is hamis útra. A szellemi g'schäftelenségél nincs valami szomorubb jelenség egy nemzet szellemi életének történetében, s részéről nem borzadok a tepsedéstől annyira, mint egy rossz irányú mozgalmótól, mely az irodalom szent templomából bűzcsarnokot látszik csinálni akarni. „Örök vigyázatok!”

A „Rozs világban élünk” vigjáték szerzőjének sokat kell még tanulmányozni mind az életet, mind a műformát, mind magát a színpadot, hogy szerencsésebben sikerítse azon lelki tehetséget, a mely a párbeszédet csinos továbbfűzésében s általában a nyelvvezetben itt-ott nyilvánul, s mi szeretjük feltenni K. Papp Miklós uról, hogy keblét sokkal komolyabb törekvés heviti, hogysen magába szállva el ne ismerné, hogy méltányos mértékkel mérünk, midőn őt ez alkalommal a színműírás terén még csak a „jogosult kísérők” sorában üdvözöljük, s kifejezzük reményünket, hogy valaha tán a dicősség koszorúját is megérdemelheti s előadás végén, a lelkes közönség által kibívatván, magát teljesebb önérettel hajthatandja meg, mint ez alkalommal teheté.

Csütörtökön, január 30-kán: „A tévedt nő” (La Traviata) Verdi 3. felvonásos regényes operája adatott. Pauli (Alfred) az alkalommal kitűnő szépen énekelt; Pollinus szíriken személyesíté Germont, az öreg atyát; meg kellene még dicsérünk Marcellinát (Violetta), de éles és merev hanggal énekelt, a mi kivált ily olvadékony zenénél csaknem kellemetlenül hat.

Szombaton, február 1-jén szép számú közönség előtt Tóth Kálmán „Dobó Katicza” vagy az egri szép napok” című 4. felvonásos történelmi népszínműve került színpadra, s már ezen első előadással megnyerte a kolozsvári közönség tetszését.

Vasárnap, febr. 2-kán ismét „Dobó Katicza.” E sikerült népszínmű, ugy látszik sokáig fogja tartani magát színpadunkon. Homonnai uram egyike Gyulai legjobb szerepeinek.

Hétfőn, febr. 3-kán: „Hugenották” opera, adatott középzsámu közönség előtt.

Kedden, febr. 4-kén: „Rózsa és Rózsika” vigjáték került színpadra. Rózsát Szigligeti Anna, Rózsikát Szigligeti Jolán személyesíté, de a koszoru Paulayné (Jávori Margit) illeti.

Szeredán, febr. 5-kén és csütörtökön febr. 6-kán: „A világhírű Kautschuk-ember Stefano Arlotto Párisból és William acrobata művész rendkívüli mutatványai” tölté el bámulat és borzadályal a közönséget. Az emberi testnek ily majdnem hihetetlen hajlékonysága, vagy helyesebben irtózatoss kificzamatása méltán nevezhető „rendkívüli mutatvány”-nak. A közönség nagy számmal sietett a csodás látvány megbámulására.

POLITIKAI HIREK.

Franciaország. Páris, febr. 1. Az államtanács bizottmányi üléseiben a római kérdés élénk vita tárgya volt. A miniszterek magatartása azonban átalánosságban tekintve nem mutatott ellenségeskedést a pápai kormány iránt. Persigny, Walewsky grófok és a többi miniszter senatorok természetesen csak saját álláspontjukból, a megszállás folytatása mellett nyilatkoztak. Csak Thouvenel ur látszott kissé kedvetlennek, mivel a dolgok új fordulata basonlít az ő, Lavalettehez intézett utóbbi sürgönye tényleges megegyezéssé; sőt azt mondják, hogy azóta egy újabb sürgöny indított Rómába, melynek célja, a szent atyát megnyugtanni. Dupin ur azonban határozottan a megszállás folytatása ellen lépett a sorompókba, valamint a pápa világi hatalm ellen is, s ez irányban a bizottmányi ülésben egy beszédet tartott Bourqueney báró ellenében.

Egy febr. 4-ről kelt párisi távfürgöny szerint azonban a „Moniteur” hamisnak nyilvánítja azon tudósítást, mintha Walewsky grófnak az olasz kérdésben tett nyilatkozatai Thouvenel utóbbi jegyzékének tartalmával ellenmondásban volnának.

Németország. A kurhesseni ügyre vonatkozó közleményét, melyet tegnapi számunkban érintettünk, a „Wiener Corr.” következőleg egészíti ki: „Az osztrák kabinet elhatározta, arra tanácsolni a vál. fejedelmi kormányt, hogy engedjen az 1831-ki alkotmány visszaállítására iránti kívánnak. Mivel azonban azon idő alatt, míg ezen alkotmány érvényben volt, az egy kamarai rendszer, melyre ez alapítva van, teljesen gyakorlatiatlannak bizonyult; mivel továbbá ennek fentartása kétségen kívül sértené a hesszförend jogait; s mintán végre e rendszer a valódi alkotmányos elv

lényegének teljességgel meg nem felel: Ausztria javasolja, hogy a közelebből összehívandó hessz második kamara elé oly javaslatok terjesztessenek, melyeknek alapján az 1831-ki alkotmány a két kamarai rendszerrel összhangzásba hozassék. Az összehívásnak azonban nem a szövetségi határozatnál fogva oetroyált alkotmány, hanem az 1831-i választó törvény alapján kellene történni, mely utóbbiról a porosz kormány, mely most az 1849-i választó törvényt sürgeti, még egy múlt évi mart. 22-ről Bécsbe küldött sürgönyében elismeri, hogy az 1849-dikinél sokkal jobb, s hogy az ország abban régi jogainak legkisebb megsértését sem láthatja. E mellett a porosz kormány épp ugy, mint az osztrák, önmaguk szűkségesnek találván az 1848-iki forradalmi korszakban keletkezett alkotmányokat elűzőlni, nem lehet következtesen feltenni, hogy a két kormány egy harmadiknak olyasmit javasoljon, a mit saját államaikban nem tesznek. A két kamarai rendszer fentartását illetőleg sem bízható, hogy a berlini kabinet nézete elterjen a bécsiétől, midőn Vilmos király, mint kormányzó, ezen fentartás szűkségeségét a leghatározottabban támogatja.” A „Neueste Nachr.” e közleményre vonatkozó észrevételeiben kellemetlen dolognak tartja az idegen alkotmánykérdésekbe avatkozást főleg egy oly kormányra nézve, mely saját államában a kurhessenhez hasonló alkotmánykérdések megoldásába van bonyolodva. Az idéztük lap nem nagy reményeket köt a javasolt megoldási terv sikeréhez, mert nem hiszi, hogy a hesseni nép nagyon vágyjék alkotmánytívet egy netalan a porosz urakházának mintájára alkotandó első kamarával „koronázni”. S ha a második kamara e javaslatra nem fog ráállni, ha szilárdul ragaszkodik 1831-i alkotmányának consoktitatlan fentartásához, mi lesz akkor? Ausztria és Poroszország teljesítették ugyan közvetítői hivatásukat, de a kurhesseni alkotmánykérdés csak a régi állásában maradna!

Oroszország. Varsó, jan. 30. A tüntetések napi rendben vannak. Mint tudva van, a színházat az új kezdéssel megnyitották ugyan, de abban csak orosz tiszték és hivatalnokok vettek részt, kik a földszínt s az első és másodemeleti páholyokat megtöltötték. A karzat és legmagasabb helyek is megteltek polgárokkal, de ez a közönség is főleg oroszokból áll, néhány lengyel kivételével, kik nemzetiségük érdekében mindenre éber szemmel vigyáznak, hogy megbízóikat pontosan tudósítsák a történetekről. Több tánczosnok kárhoztattak a miatt, mert tehetségeiket az orosz közönség előtt igen sok bájjal és szeretetreméltósággal fejtik ki, és azzal fenyegetőztek, hogy ily nemzetellenes törekvéseik alkalmával tüntetni fognak ellenük. Sőt az intézet még tagjainak is lelkére kötötték, hogy legalább gyászcsokrot viseljenek, kényszerített föllepésük feletti bosszúságukat és kedvetlenségüket kijelentendők; ellenkező esetben bűnhődni fognának. Magasabb körökhez tartozó lengyeleket, kik itthon vagy egyebütt részt vesznek valamelyik nyilvános mulatságban, következőleg igyekeznek roszulásukra figyelmeztetni. Minthogy maekazenét a tilalmak folytán nem adhatnak, számtalan levelkét küldenek az illetőkhöz, melyekben e szó van írva: „mian,” tehát egy csöndes, és igen ártatlan maekazenével tisztelik meg őket. Az orosz császárságnak már csak igen rövid életet adnak a lengyelek, s egy foederatív köztársasággá alakítják, mely őt tartományból álljon, mindegyiknek az élen pedig egy kanzellár. Nem sokára ide érkezik Felinski az új érsek, s a templomok újra megnyitásának nézünk elébe. Az érseknek a lengyelekkel szemközt igen nehéz állása lesz, s nagyon kételkedünk, fog-e neki sikerülni a kedélyek lecsöndesítése s a politikai tüntetések eltávolítása az egyháztól. Megérkezésekor, a szigorú ostromállapot daczára maekazenét akarunk rendezni, és az általa megnyitandó egyházakat forradalmi tüntetések piaczává akarják tenni, mi ellen a kormány már szigorú intézkedéseket tett.

Mexikó. A francia lapok folyvást sokat foglalkoznak a mexikói trónkérdéssel. Almonte, mexikói tábornok, ki tegnap utozott Southamptonból hazájába, mint a „Pays” állítja, kabineteknek Mexikó illető terveibe beavatva van, és otthonlété jó hatást eszközölhet. A Cour. du Dimanche szerint Ferdinand Miksa főbb jelöltsége, Bécsben meg folyvást hidegen fogadtatik. Egyébiránt Ausztriát Velence elvesztéseért Mexikó mellett még Hercegovinával is kárpótolnák. A Portát pénzzel vagy más előnyökkel majd csak kibékíték: azonban tartanak attól, hogy Oroszország alig fogja beegyezését adni ily nagy jelentőségű területi változásához. Páris és Londonban pedig ezt nem szaba feledni. A „Patrie” már messzebb megy, és állítja, hogy a monarchia eszméje más délamerikai köztársaságokban is naponkint erősebben nyilatkozik, és lehet, hogy ezen, az anarchiától oly sokat szenvedett tartományok, talán még ez év folytán Mexikó példáját követendik.

Az „Ind. B.”-nek egy párisi tudósítása egészen más kép hangzik. E szerint a spanyoloknak elhamarkodott megérkezése Veracruzban mindent elrontott. Ha a francziákkal és angolokkal egyszerre látták volna őket a mexikóiak hajóról kiszállni, meglehet, hogy érezték volna gyöngységüket a tulnyomó erővel szemközt. De a castiljai lobogó látása erősen föllingerelte nemzeti gyűlöletüket, emlékeztetőkbe hozta a mexikóiaknak a hódítás iszonyait, a máglyákat, az inquisíciót, és más ilyen dolgokat. Ez a helyzetet is megmagyarázza. Veracruzban a spanyolok a város urai, de senki se maradt benne. Előőrseiket egy kilométernyire küldték előre, de csak hadcsapatok által láthatják el őket élelmiszerekkel. Az indok egy-egy őrt megölnek, néha törrel, vagy gyilkossal. Egyébiránt a spanyol sereg kinevezése nem hat a veracruzai lakókra eljidegenítőleg, csupán a tábornokot találják igen kövérnek. Agyuk elöbé örök vannak fogva, miből belserveszetükre következtetnek.

Egyáltalában sokkal bajosabban fog menni a hódítás, mint eleinte hitték. A városok megszállása sikerült, de az indut nem könnyű leverni, s hibetölég csoportokra oszolva fogják bebarangolni az országot. Mi a monarchia felállítását illeti, arra nézve csak azt mondhatjuk, hogy az ország szokásai nagyon köztársaságiak és igen nehezen barátkoz-

nának meg egy udvar költségeivel és visszaéléseivel. Jua-rez a tengerpart és főváros közti utat, mely 100 mérföldnyi földterületet tesz, egészen összerongálta, ugy, hogy az indokkal semmiképpen sem lehet közlekedni, még levelek által sem. Sok idő elmúlik addig, míg az expedíció ez utakat ismét járhatóvá teszi.

A „Köln. Ztg.” azon erőlyes visszaütasítás után, melyet a bécsi hivatalos lapról kapott, most már következő tartalmú bécsi tudósítást közöl febr. 3-ról: „Hogy Ferdinand Miksa főherceg a még nem is létező koronát elfogadja, azt már azon óknál fogva sem hiszi itt senki, mert alig lehet többé kétség, hogy ezen ügy Velence átengedésével fog kapcsolatba hozatni. Ez idő szerint semmi kilátás nincs arra, hogy e tekintetben kiegyenlítés történhessék. Most, mint ezelőtt, ugy vélekednek az iteni diplomatiai körökben, hogy Velence átengedését akár pénz, akár területi kárpótlás mellett, mint a császárság méltóságával össze nem egyeztethető dolgot, bármely oldalról indítványoztasék is az, határozottan visszautasítani kell. A császárnak Olaszországból visszaérkezése óta még merevebben nyilatkozik az ellenzék e terv ellenében.

Ujabbak. Ó Felsége febr. 1-ről kelt legfelsőbb határozatával az erdélyi főkormánysszék elnökének azon rendeletét, melys szerint Küküllőmegye főispánját gr. Bethlen Farkast méltóságától felmentette, helybenhagyni méltóztatott.

Ó Felsége febr. 2-ről kelt legf. határozatánál fogva legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy Keserü Mózes gyulafejevári kanonok és kolozsmonostori cizmzetes apát, a volt erdélyi kormánysszéknel viselt oktatás- és egyházügyi előadói hivatalát, az ezzel összekötött fizetés mellett ismét elfoglaltassa.

Bécs, febr. 6. Ó Felsége, Schmerling államminiszterhez intézett legf. kéziratánál fogva az alsó-ausztriai vízkárosultaknak 10,000, más tartománybelieknek 20,000 forintot méltóztatott legkegyelmesebben utalványozni.

A kölni újság bécsi levelezője szerint a török porta azon lépése, mely szerint elővigyázati intézkedéseket tett a Garibaldi által az adriai partokon megkísértendő kiszállás akadályozására, Bécsben is figyelmet keltett. A felügyelő hajórajok az Adrián erősítéseket nyertek s egy miniszteri tanácsban elhatározatott, hogy ha a kísérlet be fogna következni, a vállalatot Piemonttól eredőnek s casus bellinek tekintsék. Az „Ost. D. Post” egy egész hosszú cikket szentel ez eshetőségnek; szerinte a kiszállás nem szláv, hanem dalmát partokon fogna történni, s nem hiszi oly bárgynak az osztrák politikát, hogy Piemont előháda ellen védelmezze magát a nélkül, hogy magát Piemontot is számadásra vonná. A „Giorn. di Verona” is terjedelmesen szól ezen kiszállási tervről, melyet szerinte Garibaldi és a magyar legio meg akarnak kísértetni. Csodálatos, hogy éppen most foglalkoznak hivatalos jellegű közlönnyök ily képtelenségekkel; mikor alig egy pár hete, hogy mindenféle diplomatiai adatokkal constatirozva lön az európai békének legalább egy év alatti fel nem zavarodása.

Drezda, febr. 6. A varsói lap a befogottak ítéleteit közli, melyek szerint négy kanonok számúzetett, egy pedig várfogságra ítéltetett.

Turin, febr. 4. Pármában néptüntetés volt „Éljen a pápa, de nem király!” „Eljen Viktor Emánuel!” kiáltózásokkal. Különbön csend uralkodik.

Bukurest, febr. 4. A város felé vonuló tömegek az elejébe ment csapatok elől széteszotlaktak. Egy 160 főnyi paraszt-csoport körülvétetett és fogságra vitetett.

Páris, febr. 6. A „Moniteur” írja: A beavatkozott hatalmakra nézve szűkséges, hogy munkájukat a mexikóiak kívánnata szerint bevégezzék. Egy erős és tartós kormányt kell ott felállítani, melylyen Európa szilárd érintkezési viszonyba lép-hessen.

Brüssel, febr. 5. A mai „Indep.” állítja, hogy Msgr Chigi oly értelmű sürgönyöket küldött Rómába, melyek az „Indep.” által Walewsky gróf szájába adott s a „Moniteur” által meghazudtolt nyilatkozattal összhangzanak.

London, febr. 6. A „Times” jelenti: A trónbeszéd semmi feltűnőbb közleményt nem fog tartalmazni.

Távíratí tudósítás a bécsi börzéről

Február 8-kán: Nemzeti kölcsön 84.45. 5% Metalliques 70.25. Bank-részvény 833.—. Hitel-részvény 198.60. Váltó Londonra 138.—. Ezüst 137.25. Arany 6.53.

Február 5-kén: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országi 70.—. Erdélyi 67.—.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

